

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) hem bij brief van 22 oktober 2008 heeft laten weten dat er een betalingsachterstand bestond, maar hem daarbij niet in de gelegenheid heeft gesteld deze achterstand alsnog te voldoen. Het LBIO heeft verzoeker alleen de mogelijkheid geboden aan te tonen dat er geen achterstand in de betaling bestond. In aansluiting daarop klaagt verzoeker erover dat het LBIO de inning van de alimentatie heeft overgenomen terwijl de betalingsachterstand slechts € 11,44 bedroeg en hij nu, gedurende minimaal zes maanden, de opslagkosten moet voldoen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Verzoeker scheidde in 2004 van zijn echtgenote, mevrouw S. Uit het huwelijk is in 1999 zoon T. geboren. Bij beschikking van 22 september 2004 bepaalde de rechtbank Den Haag onder meer dat verzoeker een bedrag van € 280 per maand telkens bij vooruitbetaling aan S. diende te voldoen, als bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van T. Tevens werd bepaald dat de wettelijke indexering met ingang van 1 januari 2006 van toepassing zou zijn.
2. Verzoeker diende op 23 december 2008 via de Nationale ombudsman een klacht in bij het LBIO. Hij klaagde erover dat het LBIO van hem verlangde dat hij gedurende zes maanden opslagkosten zou betalen terwijl de betalingsachterstand feitelijk € 11,44 bedroeg. Verzoeker vond dit niet in verhouding tot elkaar staan. Ook klaagde verzoeker erover dat een medewerker van het LBIO tegen zijn echtgenote gezegd zou hebben dat het versturen van brieven hierover geen enkele zin zou hebben.
3. Per brief van 23 januari 2009 deed het LBIO de klacht van verzoeker af. Het LBIO oordeelde dat het, op grond van de achterstand in de betalingen, de incasso op terechte gronden had overgenomen en opslagkosten in rekening had gebracht. Het feit dat het ging om een bedrag van € 11,44 veranderde volgens het LBIO niet aan de hoogte van de opslagkosten. De klacht werd kennelijk ongegrond bevonden. Het LBIO onthield zich van een oordeel ten aanzien van de klacht over de wijze waarop het telefoongesprek tussen verzoekers echtgenote en de medewerker van het LBIO had plaatsgevonden.
4. Op 31 januari 2009 vroeg verzoeker de Nationale ombudsman zijn "licht" over verzoekers "klacht te laten schijnen". Verzoeker klaagde er bij de Nationale ombudsman over dat het LBIO hem had laten weten dat er een betalingsachterstand bestond, maar hem daarbij niet in de gelegenheid stelde de achterstand alsnog te voldoen. Hem werd alleen de mogelijkheid geboden om aan te tonen dat er geen achterstand in de betaling bestond. In aansluiting hierop klaagde verzoeker erover dat het LBIO de inning van de

alimentatie overnam, terwijl de betalingsachterstand slechts € 11,44 bedroeg en hij vervolgens gedurende minimaal zes maanden de opslagkosten moest voldoen.

5. In reactie op de door de Nationale ombudsman op 14 mei 2009 in onderzoek genomen klacht, berichtte de directeur van het LBIO op 19 juni 2009 de Nationale ombudsman onder meer:

"Na bestudering van het dossier constateer ik dat het in de oorspronkelijke klacht van de heer P. slechts ging om het feit dat het LBIO de inning heeft overgenomen, terwijl er slechts een geringe achterstand (€ 11,44) bestond. Daarop vult u, zo lijkt het althans, aan dat LBIO verzoeker alleen de mogelijkheid heeft geboden aan te tonen dat er geen achterstand in de betalingen bestond.

Uit de klachtbeantwoording zelf en de stukken uit het dossier (...) kan mijns inziens voldoende opgemaakt worden dat het LBIO de inning terecht overneemt als er feitelijk sprake is van een achterstand. Dat het hierbij mogelijk om een gering bedrag gaat is dan niet relevant. Ik meen dat de betreffende wetsartikelen hierover voldoende duidelijkheid geven.

Ten aanzien van de klachtgrond dat het LBIO verzoeker niet in de gelegenheid heeft gesteld de achterstand alsnog te voldoen, maar het verzoeker alleen de mogelijkheid heeft geboden aan te tonen dat er geen achterstand in de betalingen bestond, het volgende:

Regelgeving

Conform artikel 1:408 lid 5 BW dient het LBIO alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan de alimentatieplichtige in kennis te stellen van het voornemen daartoe en de reden daarvoor. Het LBIO wordt verder bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief.

Uit dit artikel blijkt niet dat het LBIO de alimentatieplichtige de gelegenheid dient te verschaffen om de achterstand alsnog te voldoen. Wel dient het LBIO de alimentatieplichtige 14 dagen van te voren in te lichten over het voornemen om tot inning van de kinderalimentatie met de bijbehorende opslagkosten over te gaan.

Beleidsregel

Het LBIO hanteert echter het beleid dat het een betalingsplichtige *in normale omstandigheden* wel eerst de gelegenheid geeft om alsnog te betalen. Dit heeft uiteraard een praktische achtergrond. Het is toch de bedoeling van de wetgever geweest dat de betaling zoveel mogelijk onderling door ex-partners wordt geregeld. Het LBIO geeft met de eerste aanschrijving - waarna ongeveer tweederde van de betalingsplichtigen alsnog onderling en rechtstreeks betaalt en daarmee inning via het LBIO voorkomt - invulling aan zijn maatschappelijk rol. Met het oog op het niet verder verstoren van de relatie tussen

ex-echtelieden is het dus gewenst om niet zonder meer in te grijpen en direct de inning over te nemen. Het LBIO meent echter dat in bijzondere omstandigheden een uitzondering op dit uitvoerend beleid gerechtvaardigd is.

Het LBIO heeft ook als taakstelling om ervoor te zorgen dat betalingsplichtigen die onvoldoende betalingsdiscipline aan de dag hebben gelegd, in het vervolg wel tijdig en volledig hun alimentatieverplichtingen te laten nakomen. Om die reden heeft het LBIO ervoor gekozen om in het geval er binnen twee jaar driemaal een verzoek tot overname van de inning binnenkomt en al die keren pas betaald werd na interventie van het LBIO maar zonder dat de inning werd overgenomen, bij een volgend verzoek de alimentatieplichtige nog slechts de kans te geven aan te tonen dat er tijdig was betaald. De alimentatiegerechtigde heeft immers geen belang bij een zekere mate van vrijblijvendheid wat betreft de tijdigheid van betalingen en om die reden is gekozen voor bovenstaand beleid.

Alle betalingsplichtigen, dus ook de heer P., worden hiervan van te voren op de hoogte gesteld. Dit is gebeurd middels de brief van 17 juli 2008. (...)

Nu er in een tijdsbestek van twee jaar driemaal een inningsverzoek is geweest van mevrouw S. heeft mijn bureau uitvoering gegeven aan het beleid dat niet alsnog de gelegenheid wordt gegeven om te betalen, maar slechts aan te tonen dat er tijdig was betaald.

Daarbij wil ik nog het volgende opmerken.

Op 22 mei 2008 ontving het LBIO een verzoek van mevrouw S. de inning over te nemen.

De achterstand betrof met name het niet geïndexeerde bedrag. De heer P. betaalde € 282,50 in plaats van € 293,94. Nadat hij door het LBIO in de gelegenheid was gesteld om te betalen, heeft het LBIO het dossier gesloten.

Op 8 augustus 2008 ontving mijn bureau wederom een verzoek van mevrouw S. Ook daaruit werd duidelijk dat wederom het niet-geïndexeerde bedrag van € 282,50 werd betaald. Na betaling was mijn bureau genoodzaakt het dossier alsnog te sluiten.

Op 13 oktober 2008 ontving mijn bureau voor de derde maal een verzoek van mevrouw S. Ook daaruit werd duidelijk dat wederom het niet-geïndexeerde bedrag van € 282,50 werd betaald. Nu heeft mijn bureau, zoals het de heer P. al aankondigde in de brief van 17 juli 2008 de inning overgenomen omdat niet tijdig was betaald.

Uit bovenstaande blijkt mijns inziens afdoende dat de heer P. om onduidelijke redenen, weigert om de juiste bedragen te voldoen. Aan een dergelijk betalingsgedrag behoort naar mijn mening een einde te komen. Zou het LBIO dit beleid niet mogen hanteren, dan zou dit betekenen dat betalingsplichtigen het zich telkens kunnen permitteren om niet of

onvoldoende te betalen. Immers, het LBIO dient hen dan altijd eerst in de gelegenheid te stellen om alsnog de vordering te voldoen. Het feit dat het LBIO de inning thans heeft overgenomen, kan in die zin hopelijk opvoedend werken, zoals de wetgever ook heeft beoogd."

6. De Nationale ombudsman stelde verzoeker op 15 juli 2009 in de gelegenheid binnen twee weken schriftelijk te reageren op de brief van het LBIO van 19 juni 2009. Verzoeker heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

II. Beoordeling

7. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt met zich mee dat het LBIO, wanneer het een verzoek krijgt om de inning van de kinderalimentatie over te nemen, alleen tot inning overgaat indien de onderhoudsplichtige niet aan zijn betalingsverplichting voldoet en deze voldoende in de gelegenheid werd gesteld aan te tonen dat er geen achterstand in de betaling bestond, dan wel de betalingsachterstand rechtstreeks te voldoen.

8. Uit de in het door het LBIO naar de Nationale ombudsman toegezonden stukken blijkt, dat S., de ex-echtgenote, op 22 mei 2008, 8 augustus 2008, en 13 oktober 2008 het LBIO heeft verzocht de inning van de alimentatie over te nemen. In juli 2008 berichtte S. het LBIO dat verzoeker niet aan zijn betalingsverplichting had voldaan. Ook in de voorgaande jaren bleek dat S. het LBIO meermalen had verzocht de inning van de alimentatie over te nemen. Naar aanleiding van het inningsverzoek van S. van 22 mei 2008, werd verzoeker bij brief van 17 juni 2008 in de gelegenheid gesteld binnen een termijn van 21 dagen aan te tonen dat de achterstallige alimentatie inmiddels betaald was. Daarbij werd aangegeven dat wanneer verzoeker nog niet betaald had, hij dit alsnog binnen 14 dagen diende te doen. Op 17 juli 2008 berichtte het LBIO verzoeker onder meer dat mocht het, binnen korte termijn wederom een inningsverzoek van S. ontvangen, hij niet meer in de gelegenheid zou worden gesteld de achterstand alsnog binnen 14 dagen rechtstreeks aan S. te betalen. Wel zou hij in de gelegenheid worden gesteld om aan te tonen dat hij inmiddels betaald had. Wanneer dit niet het geval bleek te zijn, zou het LBIO overgaan tot inning van de alimentatie. De vraag die ter beoordeling aan de Nationale ombudsman is voorgelegd, is of deze handelwijze van het LBIO redelijk is.

9. In artikel 1:408 van het Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond) is bepaald dat het LBIO op verzoek van een onderhoudsgerechtigde de invordering van de kinderalimentatie op zich neemt. Tot invordering op verzoek van de onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan indien de gerechtigde bij indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat de onderhoudsplichtige binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek tekort is geschoten in zijn verplichting ten aanzien van ten minste één periodieke betaling. Bovendien stelt het LBIO op grond van dit wetsartikel een

onderhoudsplichtige altijd eerst in kennis stelt van het voornemen om de inning over te nemen. Hoewel het LBIO hiertoe op grond van de wet niet verplicht is, wordt de onderhoudsplichtige daarbij in de gelegenheid gesteld aan te tonen dat van een achterstand geen sprake (meer) is. Dit om te voorkomen dat een onderhoudsplichtige onaangenaam wordt geconfronteerd met een onterechte aanmaning.

10. Het LBIO heeft - gemotiveerd - aangegeven dat het een betalingsplichtige in normale omstandigheden de mogelijkheid biedt om alsnog te betalen. Uitzondering op dit uitvoerend beleid is naar de mening van het LBIO gerechtvaardigd als sprake is van bijzondere omstandigheden. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er binnen twee jaar driemaal een verzoek tot overname van de inning bij het LBIO binnenkomt en pas betaald wordt na interventie van het LBIO. Naar de mening van de Nationale ombudsman handelt het LBIO hiermee niet onredelijk. Immers, één van de doelstellingen van het LBIO is om het betalingsgedrag van een betalingsplichtige te veranderen en dit verbetert niet wanneer het LBIO een betalingsplichtige keer op keer in de gelegenheid stelt om alsnog de achterstallige alimentatie rechtstreeks aan de alimentatiegerechtigde over te maken. Hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat de nakoming van financiële verplichtingen tussen ex-partners na een echtscheiding zoveel mogelijk moet worden gerealiseerd. Dit is niet alleen in het belang van de alimentatiegerechtigde, van wie de financiële zelfstandigheid zal worden bevorderd door het nakomen van de onderhoudsplicht. Het is ook een algemeen, maatschappelijk belang dat een rechterlijke uitspraak wordt nagekomen en dat bij niet nakoming de vastgestelde alimentatie, desnoods door tussenkomst van het LBIO, wordt geïnd. Het is onder meer ook om die reden dat de wetgever heeft bepaald dat er na de overname van de inning, ook nog zes maanden opslagkosten aan het LBIO moeten worden betaald. Pas na overname van de inning door het LBIO waarbij tevens opslagkosten bij de betalingsplichtige in rekening gebracht worden, wordt in voorkomende gevallen pas daadwerkelijk de druk gevoeld om aan de alimentatieverplichting te voldoen. Het is blijkbaar een heel effectief middel om het betalingsgedrag te verbeteren.

Uit het voorgaande volgt dat het LBIO naar het oordeel van de Nationale ombudsman op terechte gronden de inning van de alimentatie heeft overgenomen. Het LBIO heeft verzoeker meermalen in staat gesteld de alimentatie alsnog rechtstreeks aan S. te voldoen maar heeft bij brief van 17 juli 2008 uitvoering gegeven aan het beleid dat verzoeker niet nogmaals hiertoe in de gelegenheid zou worden gesteld. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het LBIO niet in strijd met het redelijkheidsvereiste heeft gehandeld. Dat het hierbij ging om een achterstallig bedrag van slechts € 11, 44 doet hieraan niets af.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 31 januari 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer P. te Boskoop, met een klacht over een gedraging van het LBIO te Rotterdam.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de directeur van het LBIO, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de directeur van het LBIO verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Noch verzoeker noch LBIO gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Het verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 23 december 2008 respectievelijk 31 januari 2009.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 14 mei 2009.

Reactie van het LBIO van 19 juni 2009.

Naar aanleiding van het telefonische verzoek van de Nationale ombudsman 2 maart 2009 respectievelijk 9 oktober 2009: stukken uit het betreffende dossier van het LBIO.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Artikel 1:408 van het Burgerlijk Wetboek.

"1. Een uitkering tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding of tot voorziening in de kosten van levensonderhoud en studie, waarvan het bedrag in een rechterlijke beslissing, daaronder begrepen de beslissing op grond van artikel 822, eerste lid, onder c, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, is vastgelegd, wordt ten behoeve van de minderjarige aan de ouder die het kind verzorgt en opvoedt of aan de voogd onderscheidenlijk aan de meerderjarige betaald.

2. Op verzoek van een gerechtigde als bedoeld in het eerste lid, van een onderhoudsplichtige dan wel op gezamenlijk verzoek van een gerechtigde en onderhoudsplichtige neemt het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen de invordering van de onderhoudsgelden op zich. De executoriale titel wordt daartoe door de onderhoudsgerechtigde in handen gesteld van dit Bureau. De overhandiging daarvan machtigt het Bureau tot het doen van de invordering, zo nodig door middel van executie.
3. Kosten van invordering door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen worden verhaald op de onderhoudsplichtige, onverminderd de kosten van gerechtelijke vervolging en executie. Het verhaal van kosten vindt plaats door wijziging van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.
4. Tot invordering op verzoek van een onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde ter gelegenheid van de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen. In deze gevallen geschiedt de invordering van bedragen die verschuldigd zijn vanaf een tijdstip van ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek.
5. Alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan wordt de onderhoudsplichtige bij brief met bericht van ontvangst in kennis gesteld van het voornemen daartoe en de reden daarvoor, alsmede van het bedrag inclusief de kosten van invordering. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief.
6. De invordering die op verzoek van de onderhoudsgerechtigde geschiedt, eindigt slechts, indien gedurende ten minste een half jaar regelmatig is betaald aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen en er geen bedragen meer verschuldigd zijn als bedoeld in het vierde lid, tweede volzin. De termijn van een half jaar wordt telkens verdubbeld, indien een voorgaande termijn van invordering ook op verzoek van de onderhoudsgerechtigde was aangevangen.
7. Een invordering die geldt op het tijdstip van het meerderjarig worden van het kind, wordt ten behoeve van de meerderjarige voortgezet, tenzij deze op zijn verzoek wordt beëindigd.
8. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel betreffende de betaling van de kosten van verzorging en opvoeding of levensonderhoud en studie geschiedt met inachtneming van de wijziging, bedoeld in het derde lid.
9. Invorderingen die tien jaren nadat de minderjarige de leeftijd van een en twintig jaren heeft bereikt, nog niet door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen zijn verwezenlijkt, mogen worden beëindigd. De onderhoudsgerechtigde wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

10. Een betaling door de onderhoudsplichtige strekt in de eerste plaats in mindering van de kosten, bedoeld in het derde lid, vervolgens in mindering van eventueel verschenen rente en ten slotte in mindering van de verschuldigde onderhoudsgelden en de eventueel lopende rente.

11. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen draagt zorg, dat de gelden die ten behoeve van het onderhoud van minderjarigen worden uitgekeerd, aan de daarop rechthebbenden worden uitbetaald. Indien uitbetaling plaatsvindt aan een gemeente als rechthebbende, wordt op de aan het Bureau uitgekeerde gelden een door Onze Minister van Justitie te bepalen deel in mindering gebracht ter bestrijding van de kosten welke met de invordering van de gelden zijn gemoeid.

12. Artikel 243, tweede tot en met vierde lid, is van overeenkomstige toepassing."